

szulkin

PAWEŁ SZULKIN (1911–1987)

Paweł Szulkin urodził się w 1911 roku w Smorgoniach na Wileńszczyźnie. Do gimnazjum uczęszczał w Wilnie, maturę zdał w Paryżu, tam też ukończył studia w renomowanej École Supérieure d'Électricité, a w 1936 roku uzyskał doktorat z fizyki na Sorbonie. Po powrocie do Wilna pracował od 1936 roku w firmie „Elektrit”, produkującej odbiorniki radiowe, jako główny konstruktor.

Wywieziony w 1939 roku w głąb Rosji, znalazł się w obozie dla naukowców opracowujących wojskowe systemy łączności. W 1941 roku został skierowany do pracy w Akademii Łączności w Moskwie w randze profesora (utrzymując status uwięzionego). Opracował tam, między innymi, system radiowego systemu łączności między grupami czołgów i prowadził prace rozwojowe nad systemami radarowymi. W 1943 roku wstąpił do I. Armii Wojska Polskiego, w której odpowiadał za systemy łączności.

Jesienią 1944 roku organizował Wydział Elektryczny Politechniki Warszawskiej z tymczasową siedzibą w Lublinie i był jego dziekanem. Prowadził wykłady, między innymi, z „Matematyki” i „Podstaw elektrotechniki”, a także — z „Fizyki” na Uniwersytecie im. Marii Curie-Skłodowskiej. Wiosną 1945 roku, jako dyrektor techniczny Polskiego Radia, kierował odbudową radiostacji w Raszynie. W październiku tego samego roku, od utworzenia sekcji radiotechniki na oddziale prądów słabych Wydziału Elektrycznego, rozpoczął działalność na Politechnice Gdańskiej. Wykładał tam w latach

1945–1948 i 1949–1951, a w latach 1949–1951 był ponadto jej rektorem. Zainicjował stworzenie Wydziału Łączności i budowę Gmachu Łączności. Utworzył również Przedsiębiorstwo Państwowe Morska Obsługa Radiowa Statków, którym kierował do 1948 roku.

W 1948 roku Paweł Szulkin został przeniesiony służbowo do Warszawy, gdzie objął Katedrę Radiolokacji na Politechnice Warszawskiej; jednocześnie został powołany na stanowisko wicedyrektora Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego. Do Warszawy wrócił jednak dopiero po zakończeniu kadencji rektorskiej w Gdańsku. Pracował nie tylko na Wydziale Łączności Politechniki Warszawskiej, ale także w Zakładach Radiowych im. Marcina Kasprzaka i w Zakładzie Elektrotechniki Teoretycznej Instytutu Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk, który utworzył i którym kierował od 1952 roku.

W 1952 roku Paweł Szulkin został członkiem korespondentem Polskiej Akademii

Słowa kluczowe

- radiolokacja
- technika mikrofalowa

S

Nauk, a na członka rzeczywistego wybrano go w 1961 roku. W latach 1961–1962 pełnił funkcję zastępcy sekretarza naukowego Polskiej Akademii Nauk. Był również jednym z założycieli Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej i pierwszym przewodniczącym Polskiego Komitetu Narodowego Międzynarodowej Unii Nauk Radiowych (URSI).

Lata pięćdziesiąte i początek lat sześćdziesiątych to okres sukcesów polskiej radiolokacji — rozwijającej się w dużym stopniu dzięki jego wiedzy, energii i zdolnościom organizacyjnym. To również okres szybkiego wzrostu potencjału kadrowego tej dziedziny, i w tym przypadku z jego ogromnym udziałem — jako promotora doktoratów oraz opiekuna licznych prac magisterskich i inżynierskich.

W latach sześćdziesiątych Paweł Szulkin pracował i wykładał na uczelniach w Paryżu (między innymi na Sorbonie) i w Algierze (był pierwszym rektorem tamtejszej politechniki); kierował również paryską stacją Polskiej Akademii Nauk. Od 1966 roku pełnił funkcję dyrektora Departamentu ds. Nauki UNESCO.

W latach sześćdziesiątych ukazały się też jego cztery monografie: *Statystyczne metody wyznaczania parametrów sygnałów radiolokacyjnych* (Wyd. PAN, 1962), *Podstawy teorii pola elektromagnetycznego* (współautor — S. Pogorzelski, WNT, 1964), *Leçons sur la théorie des ondes électromagnétiques* (PWN, 1964) i *Statystyczna optymalizacja systemów liniowych o wielu zmiennych* (Instytut Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk, 1967).

Po wydarzeniach 1968 roku nie uzyskał zgody na powrót na Politechnikę Warszawską i nie przyjął wcześniejszej emerytury. Zrezygnował ze stanowiska w UNESCO i pozostał we Francji. W latach siedemdziesiątych wykładał, między innymi, w École Centrale w Lyonie (prowadził zajęcia na studiach doktoranckich).

Zmarł w Lyonie w 1987 roku i został pochowany na cmentarzu Père-Lachaise w Paryżu.

Jego syn Piotr, reżyser i scenarzysta, jest profesorem sztuki filmowej w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi.

